

Lezen: Genesis 2:18 en 1 Korintiërs 7:25-35

Preek 6 (van 7) over relaties, deze keer over 'singles in de kerk (en daarbuiten)'

Toen ik zo'n 30 jaar geleden in Kampen op kamers ging werd ik ook lid van de kerk daar. Zo hoorde dat. Maar in de weekends was ik daar vrijwel nooit. Zo ging dat. De enige twee keer in een jaar dat ik zeker daar naar de kerk ging was op bid- en dankdag. En daarna Europacupvoetbal kijken met een hele groep. Toch probeerden we wel meelevend lid te zijn. Als er bijvoorbeeld verkiezingen waren voor ambtsdragers. Op een doordeweekse gemeentevergadering. Dan vonden wij als theologiestudenten daar heen moesten én dat we toch wel moesten stemmen. Maar ja, je kende niemand. Hoe deed je dat?

Eén van mijn jaargenoten had daar wat op gevonden. Hij had regelmatig contact met een weduwe bij hen in de straat. Ging er af en toe koffie drinken en deed soms boodschappen. Hij ging naast haar zitten op de gemeentevergadering. En vulde samen met haar het stembriefje in. Want vrouwen mochten toen nog niet stemmen. Nu had ze toch een stem. Die had ze heel lang gehad, toen haar man nog leefde. Toen liet hij haar natuurlijk meedenken. Maar nu haar man overleden was. Nu ineens telde ze niet meer mee. Door mijn jaargenoot kon ze haar stem toch weer laten horen. Heel klein misschien, maar toch veelbetekenend voor haar.

Dit verhaal kwam bij mij boven toen ik nadacht over singles in de kerk. Vrouwen mogen allang zelfstandig stemmen in onze kerken. Ze kunnen sinds kort ook gekozen worden. Dus daar zit het probleem niet meer. En toch. Hoe volwaardig is je plek? Voor vrouwen toen: totaal onvolwaardig. Maar de vraag kwam dus bij mij naar boven voor zowel single mannen als vrouwen. Hoe wordt er tegen je aan gekeken? En hoe ervaar je het zelf, als single? En wat zegt de Bijbel eigenlijk over jou? Best complex, zoals alle onderwerpen in deze serie. Ik wil in drie gedachten iets hierover zeggen.

Slide Het is niet goed dat de mens alleen is!

En? Zat je afgelopen donderdag gespannen bij de brievenbus? Of te wachten op de pakketservice van TNT post? Wie weet zou het deze Valentijnsdag raak zijn. ... En was je teleurgesteld toen er weer niks kwam? Of heb je het allang uit je hoofd gezet?

Uit onderzoeken blijkt dat er steeds meer singles zijn in ons land. Bijna 3 miljoen. Daar worden ook weduwen en weduwnaars bij geteld. Gescheiden mensen. En zij die altijd al een eenpersoons huishouden vormen. Bijna 3 miljoen. De voorspelling is dat in 2050 meer dan de helft van de huishoudens wordt gevormd door alleenstaanden.

Tegelijk blijkt uit onderzoeken dat bijna 100% van deze mensen op zoek is naar een vaste relatie. Dat blijkt zowel bij niet-christelijke als bij christelijke singles. Datingsites zijn booming, want internet is al een tijd en steeds meer hét ontmoetingspunt voor singles.

Bijna 100% op zoek. Of in ieder geval: openstaand. Want op zoek klinkt meteen zo wanhopig. En veel singles zijn dat helemaal niet. Maar wel: altijd open voor een eventuele relatie. En dat is ook logisch, als je leest in de eerste hoofdstukken van de Bijbel. Dat ene vers. *God, de HEER, dacht: Het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past.* Adam is de eerste single in de Bijbel. Hij ontdekt dat hij iemand naast zich mist. En God voorziet.

Het boek Genesis zet de lijnen uit voor de rest van de Bijbel. Een soort blauwdruk van hoe God het bedoelt. En dan kan het rauw op je dak vallen. Want lang niet iedere single vergaat het als Adam. God voorziet niet iedereen van een levenspartner.

Tegelijk blijft die zin wel haken: het is niet goed dat de mens alleen is. De mens is gemaakt uit relatie. En tot relatie. In relatie kom je tot je recht en tot je bestemming. Het probleem is, dat wij deze tekst hebben gekaapt voor het huwelijk. Dat dat de ultieme relatie is, waarin je tot je bestemming komt. Maar zouden we die ene zin niet veel breder kunnen trekken?

Het is niet goed dat de mens alleen is. Dát kan iedereen toch beamen! Dat is een Goddelijke uitspraak die zelfs Paulus niet ontkent! Jezus was single. En soms was hij eenzaam. Zeker. Zijn roeping was uniek en zijn positie extra bijzonder. Toch kunnen we een voorbeeld aan hem nemen. Hij omringde zich met een groep goede vrienden met wie hij misverstanden uitpraatte, tegen wie hij ideeën aanhield, die hij betrok in zijn moeiten en die hij vroeg om dingen samen met hem te dragen. Hij stelde hen aan als stichters van een nieuw gezin. Hij had veel minder met zijn familie. Zijn vrienden en de mensen daaromheen. Daar trok hij mee op. Dat werd een nieuwe community. En van daar uit ontstaat het gezin van de kerk.

Het mooie van de zin 'ik zal een helper voor hem maken die bij hem past', het mooie van die zin is dat Jezus hem een soort van herhaalt. Ik zal jullie een trooster sturen, die altijd bij je zal blijven. Die komt in zijn plaats. En komt ieder van ons gezelschap houden. Het gaat over de heilige Geest. En wat doet die Geest? Die verbindt mensen aan elkaar! Hét kenmerkende werk van de Geest is verbinding maken. Ook tussen mensen onderling. Hij maakt werk van de zin 'het is niet goed dat de mens alleen is'. Jezus leert ons het leven delen. Leert de gemeente om veiligheid te bieden. Om als gezin te leven.

In veel kerken staat het gezin bovenaan. En ver daaronder relatievormen als vriendschap, collega's, burens en andere contacten. Jezus doet het anders voor. Hij zegt: iedereen die van mijn liefde leeft. Die is mijn moeder, mijn broer en mijn zus. Hij zegt: ik stuur een helper die altijd bij jullie zal blijven. En vlak na de uitstorting van die Geest ontstaan er gemeentes. Groepen mensen waar alles gedeeld wordt. Waar je mag zijn wie je bent. Waar oprechte verbinding is. Waar van elkaar gehouden wordt. Waar eenzaamheid wordt opgeheven. Het is de hoge roeping van een gemeente om te zorgen dat deze ene zin. Het is niet goed dat de mens alleen is. Om die waar te maken. Voor elkaar. En ook: voor onze omgeving. De eenzaamheid onder singles in Rotterdam is groot. Eén van de grootste problemen van onze stad. De familie van Jezus zou het verschil kunnen en moeten maken. Door het leven te delen. En iedereen een volwaardige plek te gunnen. Waar hij of zij gezien wordt. Want: het is niet goed dat de mens alleen is.

...

Maar goed, als het gaat om een vaste relatie. Dan heeft Paulus blijkbaar een andere mening dan God aan het begin. Want hij schrijft toch maar dat het *wel* goed is als je alleen blijft. Moet je je dan schuldig voelen als je, zoals meer dan 90% van de singles, verlangt naar een relatie? En daar ook je best voor doet?

Slide Singles zijn geen tweederangs

In onze Bijbels staat boven 1 Korintiërs 7: *De gehuwde en de ongehuwde staat*. Daarmee lijkt het alsof het hele hoofdstuk over relaties gaat. Maar dat is niet het speerpunt. Paulus reageert namelijk

op een eerdere brief met vragen. En die vragen lijken mij allemaal te gaan over één belangrijk speerpunt: hoe kun je God zo goed mogelijk dienen? Want daar leefden blijkbaar bepaalde beelden over. Ze dachten in Korinte bijvoorbeeld dat het beter was om geen seks te hebben. Dan kun je beter toegewijd zijn aan de Heer. Paulus zegt: helemaal niet. Het ligt veel genuanceerder. Ze dachten ook: als je besneden bent, dan moet je je besnijdenis ongedaan maken. Nou, dat lijkt me nog iets erger dan een tatoeage weg laten halen. Paulus zegt: onzin. Het maakt voor je dienst aan de Heer niet uit. Het is goed zoals je bent. Ze dachten: een slaaf is in de ogen van de Heer minder. Paulus zegt: dat is echt totale quatsch.

En ze dachten: ongehuwden, singles, die hebben een lagere status dan gehuwden. Dat is een beetje een Joods overblijfsel, zo is de inschatting. In die cultuur was het heel belangrijk om te trouwen en kinderen te krijgen. Daarmee voldoe je optimaal aan de roeping van je Heer. En dat is ook de ultieme zegen. Kinderloosheid en single-zijn worden als een vloek gezien. Dan ben je echt een *leftover* als je alleen blijft. En dát relativeert Paulus. Hij noemt vervolgens allerlei voordelen van niet getrouwd zijn. Om duidelijk te maken: een single is niet minder dan een gehuwde.

Paulus schrijft vervolgens: het mag je niet in beslag nemen. Al deze vragen en problemen die jullie aankaarten. Laat het niet je agenda vullen. Iedereen is gelijk voor God. Op iedere plek en in iedere context kun je de Heer dienen. Vraag je af hoe jij, gegeven jouw situatie, het meest toegewijd kan zijn aan Jezus. Dát is de belangrijkste vraag.

En dáárom laat Paulus dus zien dat er ook heel veel rijkdom zit in het alleen zijn. Dat je dan andere accenten kan leggen. Dat je allerlei gezinsbeslommeringen niet hebt. Dat je veel vrijer bent om je *eigen* keuzes te maken. Bijvoorbeeld door je geloof en je zingevingsmomenten in te richten zoals bij jou persoonlijk past. Je hoeft niet altijd rekening te houden met anderen.

Betekent dit dat Paulus het single zijn in het algemeen aanmoedigt? Volgens mij niet. Hij gaat alleen naar de andere kant overhellen, omdat ze in Korinte het gehuwd zijn als allerhoogste doel stelden. Hij laat dus heel duidelijk zien – en misschien dus wel wat *overduidelijk* – dat iedereen voor God gelijk is. En dat alle mensen op hun plek volwaardige dienaren van de Heer zijn.

Met Paulus zeg ik vandaag tegen alle singles in de kerk: je bent waardevol. Jij bent, zoals je bent, niet minder dan een ander. Neem alsjeblieft je plek in in de gemeente. Je bent geliefd. Je bent welkom. Net als ieder ander.

Het is mooi als we dat met elkaar ook echt laten zien. Dan wordt het steeds meer zoals het bedoeld is. Want de bedoeling van Jezus is duidelijk. Dat je nergens om gediscrimineerd mag worden. Of, andersom, dat je echt mag zijn wie je bent. Dat je evenveel waard bent. Zoals Paulus ook schrijft in Galaten 3

Slide: Galaten 3 ²⁷U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed. ²⁸Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus.

Dat is het ideaal van Jezus. Dat is ook waarom hij zegt in Matteüs 22, dat in Gods nieuwe wereld mensen niet trouwen en niet uitgehuwelijkt worden. Hij bedoelt daarmee: het is niet *het* issue meer. Waar we daar nu nog op gericht zijn en erg mee bezig in alle relaties en ons afvragen of je gelukkiger bent in het één of het ander, of dat we meer of minder waard zijn, daar zegt Jezus: iedereen is in

Gods nieuwe wereld gelijk voor de Heer. De mensgerichte benadering van onze vraagstelling over dit soort dingen wordt door Jezus ontmaskerd. Ieder is gelijk. Ieder waardevol. Ieder mens een plek. Dat is het ideaal van de Heer. En daar mag je nu al aan werken. Zo groei je als gemeente richting Gods ideaal. Als je singles net zo ziet als gehuwden. En mensen alleen net zo behandelt als gezinnen. Want, om met Elly en Rikkert te spreken: niemand is minder, niemand is meer. Ieder is nodig bij de Heer.

Slide Happy single?

Aukelien van Abbema, misschien kennen sommigen van jullie haar nog wel, heeft een boek geschreven met de titel 'Single in de kerk'. Naar aanleiding daarvan werd ze geïnterviewd voor de radio. De interviewer vroeg haar 'ben je een happy single of een desperate single?' In plaats van te antwoorden stelde ze een wedervraag: 'bent u gelukkig getrouwd of ongelukkig getrouwd?'

Singles zijn niet zielig. En ook niet incompleet. Ze zijn gewoon gewoon. Leven met dezelfde vragen en dezelfde verlangens als ieder ander. Natuurlijk kan het pijn doen als je alleen in de kerk zit en je ziet de gezinnen om je heen de kerk inschuiven. Maar dat doet het ook voor die niet gelukkig getrouwde man of vrouw of dat kinderloze echtpaar. En het doet zeer, zo verzekeren singles me, als je een kinderwens hebt, maar je hebt geen partner gevonden. Een doopdienst kan zomaar pijnlijk zijn.

En soms is het zwaar om niet even intiem iets te kunnen delen. Dingen die je meemaakt en bezighouden. Vragen waar je mee rondloopt en emoties die je soms overvallen. Maar in hoeveel huwelijken zit je zo op één level dat je elkaar dan altijd bereikt? Of dat je precies die schouder bent die de ander nodig heeft? Ik hoorde iemand zeggen: nou, als ik niet gezien word door mijn partner, dan liever geen relatie. Dan word ik tenminste ook niet teleurgesteld.

En dat is denk ik de kern van deze serie over relaties. En dus ook van deze preek. Dit is waar het om gaat: dat je gezien wordt. Echt gezien zoals je bent. Dat er mensen zijn die je 'lezen'. Die weten wat je bezighoudt en begaan zijn met je leven. En *dat* is waar Jezus zo'n kei in is. Hij stelt altijd de goede vragen. Altijd heeft hij de juiste houding. Vol liefde ziet hij om naar jou. Wat je burgerlijke staat ook is. Hoe je dromen en verlangens ook zijn. Waar je teleurstellingen en frustraties ook zitten. Hij heeft oog voor jou. Daarin ben je nooit alleen.

Aan ons, mensen van Jezus, de taak om zo ook met de mensen om ons heen om te gaan. Dat is de roeping van ieder van ons. Want het is niet goed dat de mens alleen is. God maakt jou de hulp die bij de ander past.

Amen

Slide Ter bespreking

- Kijk samen dit filmpje https://www.youtube.com/watch?v=pYHZhEESs_8 en bespreek de vraag wat dit zegt over singles in de gemeente
- Dit is een leuk artikel over singles in de kerk: <https://www.trouw.nl/home/-singles-denken-dat-god-hen-vergeten-is--a24c3582/> Waard om te bespreken.